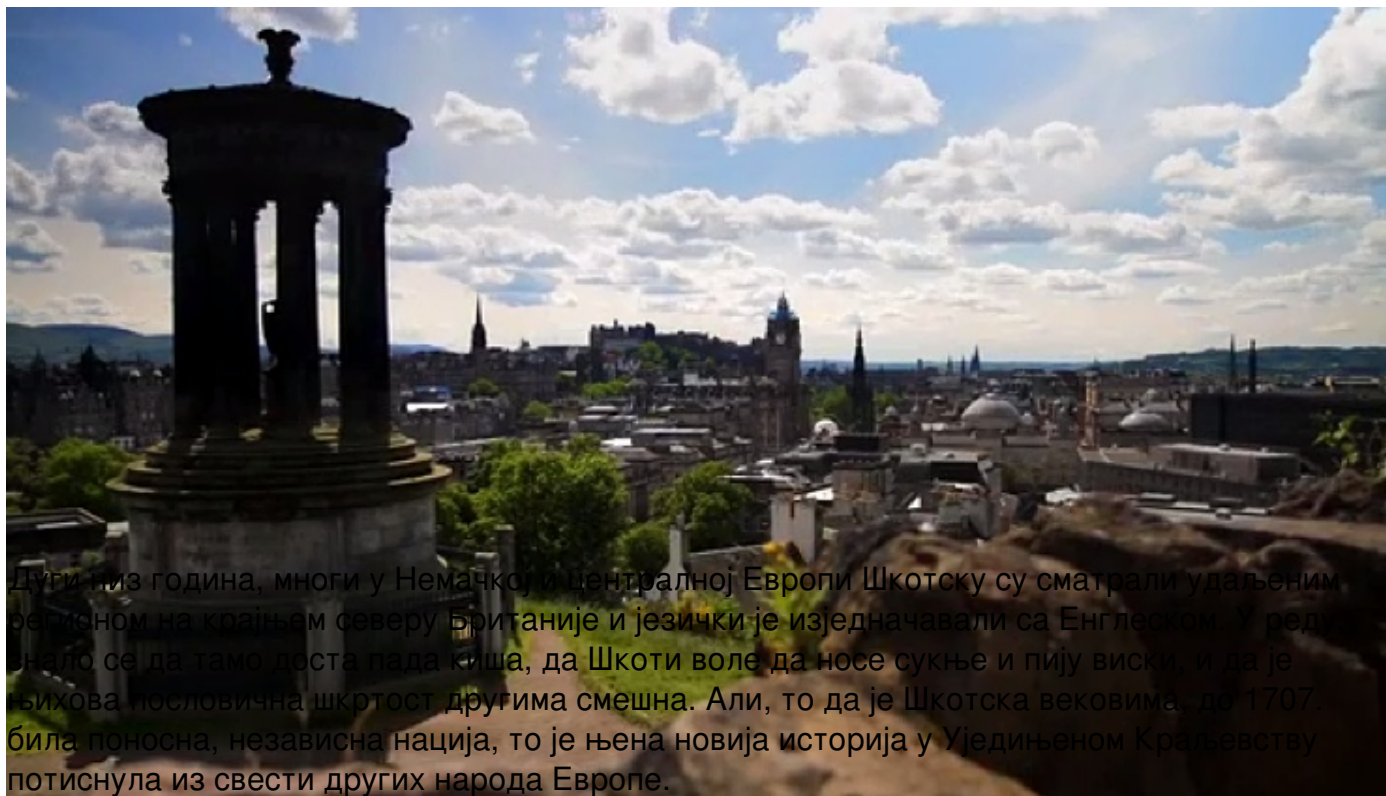

Око четири милиона Шкота позвано је да у четвртак (18.9.) гласа о независности своје земље. Културне и политичке разлике Шкотланђана оправдавају тај експеримент, сматра Данијел Шешкевиц.

Дуги низ година, многи у Немачкој и централној Европи Шкотску су сматрали удаљеним острвском на крајњем северу Британије и језички је изједначавали са Енглеском. У реду знало се да тамо доста пада киша, да Шкоти воле да носе сукње и пију виски, и да је њихова пословична шкртост другима смешна. Али, то да је Шкотска вековима, до 1707, била поносна, независна нација, то је њена новија историја у Уједињеном Краљевству потиснула из свести других народа Европе.

С тим је сада готово: Шкотска се најкасније референдумом о независности вратила на мапу Европе. Велика Британија, конструкција 18. века, могла би заузврат, са још тешко предвидљивим политичким и економским последицама, да се претвори у историјску епизоду - ако већина становника Шкотске старијих од 16 година буде гласала за независност. Да ли би то био корак уназад? Историјско-романтични анахронизам и рецидив малих државица у модерној Европи без граница? Мислим да не!

Шкотска је одувек била другачија

Шкотска је одувек била другачија од свог јужног суседа Енглеске. То су још Римљани приметили. Цар Хадријан није у другом веку тек тако изградио зид на северу, на граници са келтским Пиктима. У наредним вековима, Келти на северу и Нормани и Англосаксонци на југу, водили су понеки рат једни против других, а шкотска војска

знала је увек да сачува независност свог краљевства.

Тек након Савеза краљевских кућа 1603. и несрећног покушаја Шкотланђана, да са Источно-индијском компанијом створе основу за сопствену трговачку империју, они су 1707. били приморани да пристану на парламентарну унију са Енглеском. То је био један од темеља за успон Британије као светске силе. Шкоти и Енглези, уз угљем богати Велс, имали су тако јединствено богатство ресурса, што је довело острво до политичке моћи на светској сцени и просперитета за многе људе унутар уније. Културне и политичке разлике почеле су поново да се указују у другој половини 20. Века. И то свом снагом.

Унија са Енглеском није у складу са временом

Маргрет Тачер је деиндустријализовала Британију и санирала државни буџет црним златом Шкотске. Шкоти су то примили опуштено. Али када су схватили да у њиховој нафтној престоници Абердину, који би требало да изгледа као шкотски Абу Даби, велики део становништва и даље живи у сиромаштву и беди, родиле су се сумње – сумње које су се појачавале када је Конзервативна партија преузела власт у британском парламенту. И то, мада су Шкоти од избора 1997. можда само једног Торијевца послали у британски Доњи дом.

У Шкотској, којој је украден политички утицај и економске могућности, растао је национализам. Деведесетих година формиран је регионални парламент који поставља владу

Ренесанса Шкотске

Шкотска већ неколико деценија доживљава културну ренесансу. Фестивал културе у Единбургу један је од најпосећенијих и најиновативнијих сусрета уметника на свету. Шкотска музика ужива велику популарност широм света. Шкотски универзитети су бесплатни – и отворени за студенте из читавог света. Не само од клониране овце Доли, шкотски научници дају одличне резултате у многим областима науке.

Док је у Енглеској образовање све више привилегија за богате, у Шкотској је високо образовање и даље доступно свим људима. Космополитска Шкотска привлачи многе високо-квалификоване имигранате.

То би обогатило ЕУ

Независна Шкотска ће тражити хитно чланство у Европској унији. Насупрот томе, британски премијер Дејвид Камерон најавио је референдум о повлачењу Британије из Европске уније за 2017. Он би могао да закасни.

За сада су шансе Шкотске да у четвртак искористити историјску прилику и на миран, демократски чин поново буде национална држава – фифти-фифти. Шкоти не морају да се брину због економије: упркос ограниченим резервама нафте, Шкотска са својим огромним обновљивим изворима енергије спадала би међу 20 економски најмоћнијих народа света. Европа би од тога могла само да профитира.

(Дојче веле)